

NOVICE ITR: Trajnostno kmetijstvo in GSO

18. september 2009

Informacija o dejavnostih NVO glede zakonodaje s področja GSO v Sloveniji

Podzakonska predpisa "Zakona o soobstoju GS rastlin z ostalimi kmetijskimi rastlinami":

ITR in Zveza Biodar sta vključena v delovno skupino za pripravo "uredbe o odškodninah"¹ in "uredbe o GS koruzi"². MKGP je letos poleti pripravilo prvi predlog, ki za koruzo predlaga minimalno širino varovalnega pasu 300 m za razdaljo do ekološke koruze in 200 m do običajne. To je največja razdalja, ki jo je Evropska komisija, ki se mora s predpisom strinjati, do sedaj odobrila kaki državi članici EU. Na ITR menimo, da je to premalo. Nekateri študije iz tujine (npr. Avstrija) sicer kažejo, da naj pri takšnih razdaljah ne bi prišlo do onesnaženja, višjega od 0,1%. Na ITR pa menimo, da (a) bi v Sloveniji morali zaradi posebnih razmer (čebele, majhne parcele...) določiti bistveno večje razdalje, in (b) ker dosedanja praksa kaže, da soobstoj v sedanjih razmerah ni možen, bi morali z gojenjem GS rastlin sploh počakati, dokler ne bi našli načina za popolno ločevanje GS in ne-GS pridelave.

Dejansko gre za **dilemo**: ali naj Slovenija tvega z višjo razdaljo, ki je Evropska komisija verjetno ne bo sprejela, kar bi sprožilo pregovarjanja in uveljavitev zakona oddaljilo za leto ali več, s čimer bi zamudili najmanj naslednjo setveno sezono, ali pa naj sprejmemo razdaljo 300 oz. 200 m, ki jo bo Komisija verjetno sprejela, s čimer bo *Zakon o soobstoju...* uveljavljen in bo bistveno zmanjšal možnosti za gojenje GS rastlin pri nas.

7.9. smo se srečali tudi predstavniki nekaterih NVO, ki smo dejavne na področju GSO, ter se pogovarjali o teh vprašanih. Vsi se strinjamo, da soobstoj ni možen, nismo pa našli kake dobre rešitve v zvezi s to uredbo. Dogovorili pa smo se za sodelovanje pri nadaljnjih dejavnostih za osveščanje javnosti in za pritisk na politiko.

Rok za oddajo pripomb na obe uredbi je 25.9.2009.

Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o ravnanju z gensko spremenjenimi organizmi (ZRGSO):

V projektno skupino za pripravo zakona sta vključena tudi ITR in Greenpeace v Sloveniji. Na prvem srečanju je bilo izpostavljeno, da se pri znanstvenem odboru za sproščanje GSO kaže vrsta težav, od neustrezne sestave (ki je preozka zlasti z vidika vključenih strokovnih področij) do težav z oblikovanjem mnenj in pravočasnostjo le-teh.

Zaradi tega smo na ITR pregledali, kakšna je sestava organov (to so običajno odbori, sveti...), ki se ukvarjajo z ravnanjem z GSO, vključno z namernim sproščanjem v okolje, v drugih državah EU in v EGS.

Ob pogledu na ureditev v drugih državah, še bolj pa glede na sedanje in prihodnje potrebe na področju odločanja o ravnanju z GSO menimo, da bi bilo veliko bolj primerno oblikovati enoten odbor za ravnanje z GSO. Poleg tega bi se Slovenija s tem korakom lahko premaknila s sedanje mrtve točke, kjer smo priča nenehni konfrontaciji paradigem "za" in "proti" GSO.

ITR in Greenpeace sta zato predlagala oblikovanje enotnega **odbora za ravnanje z GSO**. Ta bi združeval naloge komisije iz 5. člena in obeh znanstvenih odborov iz 8. člena. Sestava tega odbora bi bila kombinacija sedanjih organov. V njem bi torej morali biti vključeni predstavniki NVO (vsaj okoljske organizacije, potrošniki, pa tudi predstavniki ekoloških kmetov).

¹ Uredba o določitvi prispevka za pridelavo gensko spremenjenih rastlin in odškodnin za nenamerno prisotnost gensko spremenjenih organizmov v gensko nespremenjenih rastlinah in pridelkih

² Uredba o podrobnih ukrepih za pridelavo gensko spremenjene koruze

Javna obravnava predloga zakona je bila do 15.9.2009.

Pogovor z ministrom za okolje:

Za 23.9.2009 smo z ministrstvom za okolje Karlom Erjavcem dogovorjeni za zelo kratek sestanek, ki bo priprava na daljši sestanek v oktobru, naše glavne zahteve pa bodo:

1. Koruza MON810:

MOP na prihajajočih glasovanjih (stalni odbor, Svet za okolje) glasuje proti avtorizaciji te vrste GS koruze. V primeru, da na Svetu za okolje ni dosežena kvalificirana večina proti avtorizaciji, **MOP sproži postopek za uvedbo varnostnega pridržka v Sloveniji**, pri čemer se naj zanaša na bazo že objavljenih študij, ki so bile uporabljene s strani tistih držav članic, ki imajo varnostni pridržek že v veljavi. Nevladne organizacije smo pripravljene pri tem aktivno sodelovati.

2. Drugi GS organizmi

Ob pričakovanju, da se bo kmalu odločalo tudi o drugih vrstah GSO na ravni EU, želimo, da **MOP nadalje zavzema "konzervativno" stališče in na ravni EU glasuje oz. se izreka proti avtorizaciji novih GSO** (najsi bo to za gojenje, krmo in hrano ali predelavo). Še posebej izpostavljamo primer riža LL62. Poleg tega pričakujemo, da bo Slovenija postala bolj aktivna zagovornica previdnosti in konzervativnega pristopa glede GSO na ravni EU.

3. Preoblikovanje znanstvenega odbora

V okviru procesa priprave Zakona o spremembah in dopolnitvah ZRGSO zahtevamo, da minister podpre združitev Komisije za ravnanje z GSO in Znanstvenega odbora za sproščanje GSO v en razširjen **Svet za ravnanje z GSO**.

INŠTITUT ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Pisarna: Trubarjeva 50 (Okoljski center)

Tel. (01) 4397 465; GSM 041 725 991

Faks (01) 4397 105

info@itr.si; www.itr.si